

"SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення реакція не відповідає.

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. "Свобода": B'ergen 4-0237 — Тел. У. Н. Сокола: B'ergen 4-1016.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДАЛІ ДОБАЧУЮТЬ ТІЛЬКИ РОСІЮ

Минулої неділі відбулося в Нью-Йорку протест-ційне віче, звернене проти терору в СРСР, а влаштоване головною заходами рідних соціалістичних російських груп. При відкритті віча висловлено ті соціалістичні організації, а при кінці додано, що віче відбувається теж при участі «українських організації і інших».

Хто був на тім вічу, цей міг завважити з бесід присутніх, що там половину публіки становили «малороси», а меншу половину Жиди. Решта припадала на дійсних Росіян і інших. Але не про те навіде. Віче було склянке, «поступовими елементами». Говорили там що хвилю про демократію, про права людини і народів і т. п. Та разом з тим уявляв час чуті було тільки про одне: Росія і російський народ. А віче було заповнене ніби з боку якихсь «українських і інших організацій». Ніби теж якісь інші народи зацікавлені безпосередньо в тім, що діється в СРСР. Ніби царська Росія розвалилася і царської «тюрми народів» не стало та визнано демократію якесь «право самоозначення народів». І ніби більшовики знехтували те право, перемінили царську «тюрму народів» в тюрму червону, і ніби нібито, приміром, український народ за його демократичні і самостійні змагання таксамо, як нищили їх змагання царська Росія. Так воно ніби повинно було виглядати на тім вічу і в очач тіх соціалістично-демократичні і соціалістично-революційні, що скликали те протестційне віче, на якім було таке велике число наших емігрантів, що виїшли з української землі, що була під царською владою. Але так не було. Бо навіть той, що говорив про Україну, говорив про неї так, як про якусь губернію Росії.

А те все нас болить. Бо от російські соціалісти держат тут в Америці цілі маси наших «малоросів» в тім давнім переконанні, що є одна Росія. Тому протестують проти СРСР, а говорять уявляв час тільки про Росію і про російський народ. І виходить зовсім природно, що СРСР це тільки Росія. Того отверто і визивно не говорять, але на таке виходить. А з того повстає баламутство. Бо і ми теж кажемо нашому народові, що червоні можновладці в Кремлю продовжують всеросійську, давню царську традицію. І ми доказуємо, що саме через ту політику гинуть на Україні мільйони з року на рік терору, по наказу Москви. Та того так не розуміють російські соціалісти, що протестують проти більшовиків. Для них, як бачимо, існує, як і в більшовиків, як і за царату, тільки одна Росія. Приймаючи таке виходить з їх неясної поведінки. А коли так, то який же може бути з ними, навіть на тім полі, спільний протест? Не багато знати навчила їх революція в Росії, коли їм про розв'язку національного питання давньої Росії чи СРСР.

Михайло Грушевський.

НЕРОБОЧИЙ ГРИЦЬКО КРИВИЙ

Водяниський образок з початку вісімнадцятого віку.

II.
Погода розгуклася швидко. Грицько вилаяв її, що не знала, коли її було треба, але Ганна догадалася, що то дощ ішов їм на шасті, поки вони мандрували, а тепер перестав.

Дуже хотілось того шасті! Але, чекаючи його, треба було подумати й про те, що істні, як пересидіти зиму. В Круків не було ніякого запасу; з тих двох золотих, що завважили в Ганинний хустці, вгнудуватись було не можна; а то це й треба було купувати всякого добра, почавши від горшків і до відер і діжок. Грицько знову з'явився перед паном, просивши позичити жита півосьмьмих і грецькі два гарниці. Пан на те гукнув хлопця й спитав:

— По чому продали жито й грецьку на останнім ярмарку? Той сказав:

— Отож щоб з'яв, — сказав пан Грицькові. — Буде значить за тобою чотири золоті; колиж ти мені віддаєш? — Можеб я їх відберу? Можеб або я їх іннакше?

— Добре, прихди, по п'ять грошей день тобі поручу. Грицько похитав кілька днів, але далі пан прийняв це однократно, також перекохав як і Грицько, за парубка, за те

щоб годувати зиму. До тогож прихилили на панщину селяни. Грицько був зовсім неперотний, і пан сказав йому, щоб більше не прихилив. Іншої праці він собі не знайшов. Тож, не маючи ніякого хазяйства а ні якої роботи, лежав звичайно на печі й мріяв, скільки він посіє цього, й скільки воно уродить, і що з того треба буде зробити. Ганна свій вільний час збавляла або граючись з дитиною, або шиючи з того ли сукнюю полотна сорочки чоловіків і собі. Маючи чоловіка, з'являла вона їх мерехтати; мерехті виходили не дуже гарні: в наймичках цього не навчилися, але Ганна працювала коло них з великою охотою; це її втішало, що вона ніби свою будучу долю вишлює, такуж мерехтану, рябу та веселу.

Грицько часом починав у длох з нею міркувати, скільки цього в них буде й що вони з того зроблять; а коли той матеріал кінчався, мовчав слухав, як він вітер в комині, або Ганна розмовляла з дитиною, й спав і дрімав без кінця; часто йому снились ріжні страхи з минулого життя: то ніби зазнав він парубком, і пан його будить, пхнувши ногою від бік та хлеще нагає; то ніби ті-

О. Сновидо.

ЩО БУДЕ З ЗАКАРПАТСЬКОЮ УКРАЇНОЮ?

Останні конфлікти в сербській Європі, загвогнені відомими між Югославією й Угорщиною, нові пакти, якім держава прагнуть забезпечити нестатківність вересейських границь, отже і границь Чехословаччини, висувають знову на порядок денний питання Закарпатської України.

Що буде з нею? На це питання дає відповідь чеський міністер заграничних справ, д-р Едварда Бенеш, у спеціальній брошурі, виданій чеськими легіоністами по українськи. Не тому цікава та брошура, що вона дійсно отирає нам будучину нашої землі під Чехію, а тому, що в автентичний спосіб відкриває, як у будучину хотілоб собі уявити виннішні закарпатські господарі, Чехи.

А під тим оглядом ця брошура надзвичайно цікава, д-р Едварда Бенеш, що хоч брошура видана по українськи, хоч звернена передусім до українських політиків і суспільности, то автор не визнає ні української мови, ні українського народу, ні України, Остання для нього — «Малоросія», а замість української нації стічаємо в нього — «український рух» (ст. 44. д-р Едварда Бенеш. Промова про підкарпатський проблем і його відношення до Чехословаччійської республіки, Ужгород 1934), а земля, заселена нашим народом, це для Бенеша ніяка Україна, лише «Південна Русь» (ст. 9). Замість примітки української війни скрізь і всюди виявляє несправедливість і незграбність «русинський» (ст. 11, 13 і далі). Бенеш визнає, що «засада самоозначення народів була дійсна і для підкарпатського народу» (ст. 28), але скористався з цієї засади й воно вільно було лише на користь Чехії. Бо як люди могли б прилучитись в 1918—19 рр. до Закарпаття? До Росії, до України? Бенеш уявляє, що ніяка з тих можливостей тепер не актуальна і не буде актуальною, «принявши в найбільшій стійкості» (ст. 29), отже на сотні літ мусить Закарпаття бути під Чехією. Цей своєверський дозвіл Чехії, «який не зречеться», «ніколи не допустить жадного ревізійні-

ст» (ст. 33): прилучення Закарпаття до Чехії «про дола Підкарпатської Русі вирішено на цілі століття і вирішено дефінітивно» (ст. 34).

Чи «Русини» дистантує за те, якій праву в тіх Чехії? Алеж певно, запевняє Бенеш. Дистантує автономію, але не скорше, як «Русини», «будуть підготовані» до неї (ст. 36), а крім того автономія: получена з «фінансовими тугарями» (ст. 38), ну, і на перешкоді стоїть «низький освітній рівень» (ст. 38). Колиж «ситуація буде зріла» (ст. 39), тоді напевно автономію дадуть — чи за століт, чи за двісті, міністер Бенеш не спречує. А покищо Чехія підпірає місцеву «русинську» культуру. Правда, попірає і москвофілія, але питання: «всеруськості чи малоруськості» — є власне менше важливі (для Бенеша — О. С.), ніж «то думка» (48). Тому мабуть і на Закарпатті початковий шкіль український («русинський» викладовою йовою») аж 433, а з викладовою мовою меншостей, Чехів, Русинів, Жидів, Мадярів, 339, хоч Українців є майже дві третини населення...

Так виглядає «русинська» квестія для Бенеша. Для нас, очевидно, зовсім іннакше. Ми не тільки що не думаємо, що приналежність Закарпаття до Чехії вирішена дефінітивно на цілі століття; ми навіть не знаємо, чи дефінітивно вирішене існування чеської держави в її теперішній абсурдній вигляді. Також не так скептично ставимось ми до повстання української держави. Повстання вона напевно скорше, ніж Бенешові здається! Далше, вважаємо за звичайний обман провокаційні справи з наданням автономії Закарпаттю, а ніяк не можемо погодитись з думкою, що попірання москвофілії є здійсненням засади «самоозначення народів» на Закарпатті.

Вже навіть у Франції (єдина держава, що попірає Чехію) ширяться голоси проти «пактомані». Вже пишуть газети, що абсурдному жовірає для французов границь Югославії, Румунії, чи Чехії, де на 15 мільйонів людей є майже чотири мільйони Німців, Словаків, Угорців, Мадярів, і з смішно витягнутими границями; що Франція не має наміру битись і проливати кров своїх синів за Брілішкі, ані за Зягель, ані за Дрину, ані за Вардар.

Так писав недавно відомий французький публіцист Пер Газот, і багато пишуть так він. Франція шукає порозуміння з Німеччиною, бо вже не хоче бути жагдам Європи.

Колі ця течія в її зовнішній політиці перемаже — не знаємо, що робитиме д-р Бенеш... Але ми нібито всім поанні піднесення національної свідомості той галузці нашого народу, і реклімають не право «автономії», якої Чехи на ніколи не дадуть, а право самостановлення, належності до України, яка, повторюю, повстане скорше, ніж Бенешові здається.

СКІЛЬКИ ЛЮДЕЙ ПОМЕРЛО ГОЛОДОВОЮ СМЕРТЮ?

Науково виготовлена статистика жертв голоду на советській Україні у 1933 році.

Дві знамениті цифри Г. Петровського.

Советська влада категорично заперечувала факт голоду на Україні, вважала на цій підставі дозволу європейським організаціям на допомогу голодуючим, приписуючи своїм ворогам творення і поширення подібних чуток. Не помогли ані листи засуджених на голодну смерть людей, ані дописи кореспондентів, ані фотографії, спроваджені з України з великим ризиком. Все це заперечували і називали інтригою буржуазії проти петровської держави. Але нарешті маємо мимовільне признание одного з советських діячів, яке дозволяє більш-менш встановити число жертв цього страшного голоду.

На пленумі харківської міської ради 6. X. 1934 року український староста Г. Петровський, розхвалюючи советську владу за те, що вона зробила для людності України, сказав буквально, що «одним з яскравих показників зростання матеріального добробуту країни є збільшення людності». І дає подат серед інших цифр, що в 1933 р. людність «сгає 31,686,000 („Вісти“ з 12. X. 1934 р. ч. 263/4223).

Тойже самий староста Г. Петровський у своїй святочній ювілейній промові 7. XI. 1932 р. сказав, що «цього року (ст. 1932 — Ред.) людності на Україні є вже 32,122,000 („Вісти“

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

КОМУ ОСТОРОЖ?

У стилі Ню Джерзі починається сезон половець на сирни. У місті Гемптон п'ять в передодні початку сезону наділо було велику масу сиринів.

Гастри заповідають рекордів побити сери. Цікаво, чи і побє теж рекордів побити самих мисливців.

ЧИ ЦЕ СПОСІБ?

На бенкеті, влаштованім однією жіноцькою організацією в Нью-Йорку, виступали як бенкетні промовці, католики, як і жиди. Говорили, що треба вже раз покласти кінець релігійному упередженню. Оскільки, треба братерства, відомого зрозуміння та спільної праці всіх церков для різних справ, як мира, справедливості й так і інше.

Нині дух нетерпимості розповсюджен, говорив один суддя, що представляв католицьку делегацію. "Ці, що мають духа толеранції, мусять ужити до боротьби та проповідувати й практикувати толеранцію, католіки ж мало в цьому виказували й боротьби".

За гасетних доносень не видно, щоб для поширення терпимості зроблено щось позитивне.

ПОЯСНИВ.

З нагоди листопадових днів можна деколи ще й нині почитати бесідників, що на свята вкладають за перше завдання розібрати питання: чому ми не керуємося добутою незалежністю?

Звичайно, всім на це можна подати причини. Просто, що кому вигідно, то можна згадати. Причинок до цих причинів можна знайти в книжці американського письменника Річарда С. Меккен про історію мореплавства. Подає він історію одного корабля, що від самого спущення на воду стравився за переїзжанням і скінчив дуже скоро свою діяльність на дні океану. Говорили потім про нього моряки: Він мав затяжні шогли. Він мав завдаті витривалі попередки. Однак найбільше йому пошкодило те, що його збудовано без горілки. У корабельних документах не було ні кроплі напиту.

Ще інші поясняли: На перелі корабля вироблено як герб корабля смак, як пожежні місця. Це ніколи нікому доброго шаста не принесе. Тобто було вироблено смак, як уже місяць коштує. Це було б вразило корабель. І справді докажите нині, що це було б корабель не вразило?

ЖАДНІ ЗНАННЯ АМЕРИКАНЦІ.

Публікації бібліотеки переконливі, кажуть бібліотечні заводи. Та не думайте, що самими тільки читачами й безробітними.

Ось огорігався заряд бібліотеки, що він буде вигнати з читальних саль тих, що там приходять розвивати словни перекрести заводи ("кросворд позел").

ЧИ ЛИШЕ ДЛЯ УСПІХУ ПРАЦЮВАТИ?

Говорив один один проповідник у церкві, що церква повинна вживати теперішню кризу в світлі за вказів на себе. Вона повинна взятися й розвивати.

Говорив він: "Нашим обов'язком є, дати дати й учини, навіть хочби на мала стріну в нагороду за це одна тільки підправа".

РУХ ПО ВІДДІЛІХ У.Н.СОЮЗА

МАНЧЕСТЕР, Н. Г.

Союзові збори з нагоди відділних годин, передісники.

Наше місто Манчестер, виступає на північ від стейту Мессачусетт та є по дорозі, що веде до нас хто і не головно, набирався У. Н. Союзу загостив. Та при переході зі старого роду до нового, виринули в наших відділі 178 У. Н. Союзу різні запити та непорозуміння. Коли місцевий секретар п. Доіжів дав пояснення, то членів вірити не хотіли і, щоб справу загаломити для добра нашої організації, треба було запросити до Манчестера нашого головного передісника, гр. М. Мурашка.

Дня 11-го листопада загостили до нас гр. М. Мурашко й гр. Н. Давискіба з Бостону, а в годині 2-гій пополуночі відбулись заповідні збори нашої організації, а радше скажімо, нашої громади, бо невеличка парохіяльна селя була вилучена ще щось своїми українцями, які прийшли почувати бесіди передісника нашої найбільшої організації.

Збори відкрив гр. Давіс, секретар місцевого відділу У. Н. Союзу, пояснюючи коротко, чому прийшли гр. М. Мурашка до Манчестера. Потім представив гр. Мурашка та попросив його до слова, а присутні привітали гостя горічними оплесками.

Гр. Мурашкови замішувала мішева мовоз, яка численно, прийшла разом з батьками на збори. І справді на селі бої майже на половині молоді хлопці й дівчата. Рідко коли така була, щоб молоді так цікавилися українськими справами, як молодіж у Манчестері. Бесідник говорив, чисті слова батькам, що дбають про своїх дітей та учать їх на своїх добрих наслідках. Честі також і місцевим провідникам та вчителю. Далі гр. Мурашкова своєю поведінкою, односторонній бесіді перейшов початки нашої еміграції та організації У. Н. Союзу, далі його зріст за сорок років існування; як у Союзі тисячі українських робітників знайшли по-

міч та опіку з їхніми сиротами та вдовами, як через те наш Союз справді став Батьком. Присутні громадяни з запертним духом вислухали бесіди п. Мурашка та надгородили її трігмичними оплесками. Опісля були запити від поодиноких членів, на що дістали вдоволяючі відповіді.

Також поспикано до слова гр. Н. Давискіба, котрий оповів про заходи Батька Союзу втілювати в свої ряди всіх українців і України та їхні діти. Він визнає, що з початком нового року ми поведемо ряди Союзців, бо тільки в Союзі кождий цент під на поміч України та на українській установі в старім краю, бо всім куці асексуарії обіймають багато, але мало дають, а зате для себе всілякі управителі побирають великі тисячі платні з грошей, збирають ті гроші, котрі не розуміють своєї організації. В Союзі наша сила, наша майбутність. На Союз глядіть ця Україна та жде від нього помічі для боротьби з ворогами. Прикінці загав до героїської боротьби наших героїв з ляхами та московськими катями. Присутні на гаї зложили дрібними жетонами \$4.58 на бонівий фонд. Навозаказаний хор під проводом гр. Лискока відіслав кілька народних іспів, а прикінці "Ще не вмерла України".

Є надія, що через прийбуття до нашої громади гр. М. Мурашка скріпиться праця для Союзу, та для визволення України з ярма клятих ворогів. Й невний, що громада в Манчестер не останется позаду, бо не раз та високо патріотична громада показала свою любов до України ділами. Отже вперед до праці, до єдності! В єдності наша сила!

Сусіл.

БОСТОН, МАСС.

Відвідини головного передісника.

Дня 10-го листопада відіслав нашу громаду головний передісник У. Н. Союзу, гр. М. Мурашко, щоб наладити справу змінити зі старого роду забезпечення на новий, що його наші члени не зрозуміли у на-

ших відділах, яка виринула на часі. Збори відбулися в церковній гаї в приваєвстві двох обох відділів, 238-го та 374-го. Збори відкрив передісник відділу 238-го, гр. І. Чолік, представлюючи членам гр. Мурашка. Цей в односторонній бесіді розповів членам, як маєтє справа з виміною старого роду забезпечення на новий рід, та що ті члени, що не виміняють, а, остануться в старім роді, будуть есентуально мусіти платити ще й розметити, бо їхні ряди не збільшуються, але маліють.

По бесіді виваєзався дискусія. Ставено запити, на котрі головний передісник давав вдоволяючі відповіді запитуючим. Видно це з того, що з зборів більшість членів обох відділів У. Н. Союзу вже перешла до нового роду, бо члени доводились, як користь дає Батько Союз своїм членам, якоті користі жіноцьких і американських асексуарій компанії не дають.

Н. Давискіба, секр.

Поліцей відповідаючи до арешту злочин. Нарз вітер зіврав злочинів капелюх і поніс далеко.

— Пане, — просвіт злочин — позвольте мені піти по капелюх.

— О! нема як так добре! Ми знаємося на таких шутках... Нібито піти по капелюх, а потім йти і пропав... Ви тут лишитеся, братику, спойніть, а по ваш капелюх то вже я сам піду.

— Чи та лапуга говорить багато?

— Ще й як! Попередня властину продала її лише тому, що не могла з нею дійти до слова. Лапуга не давала їй промовити ні словечка!

Метода лікування.

Лікар: Знаєте, пане, найважче в вашій недугі те, що ви вично про не думаете. Мусите перемогти себе! От наприклад, затопіть у вашому факховому ванні... Чим ви займаєтесь?

— Я фабрикант горівок.

А. — Що називаємо подружнім правом?

Б. — Суму всіх прав, що їх чоловік мав, заки оженився!

ВІДЗВА ДО БУВШИХ ГРОМАДЯН СЕЛА РІЗДВЯНИ.

Коли заложено у Львові матеріне товариство "Прогресс", 66 років тому, рознісся по цілм краю кляч: закладайте читальні "Прогресс" і ширіть прогресу! За цим клячем пішло кожде село. Почали закладати читальні "Прогресс".

І в нас у Різдвах довелося нашим дідам і батькам закласти читальню "Прогресс". Але то товариство, як Вам не одному відомо, несли животино. А чому так? Бо мало свого власного приміщення, свого власного будинку, по чужих хатах.

Але прийшов уже той час, що всі громадяни сказали: Будимо свій власний будинок, на своїй площі на вигоні.

І в весні 1934-го року зачали будувати. Читальня мала грохи своїх власних фондів, а решту на докінчення поклали надію на своїх громадян. Тимчасом показалося інакше. Через неможливість на полі, через слоти осіни 1933-го року і весною 1934-го року та кризу, яка в нас панує, будинок годі нам докінчити. Люди наші доложили досить фізичних сил, бо довелося їм доставити коло 800 фір матеріалу будівельного, як шутку, піску, каміння, цегли, вапна і так і інше, як також ручних робітників коло 300 людей. За те про фінансову допомогу нам тяжко.

Отже клячемо Вас. Американців у першій мій бувших громадян села Різдва, і всіх, хто почуваеться Українцем,

Ваші діти, як і ми, будемо вам вдячні.

Ваші діти, як і ми, будемо вам вдячні.

Ваші діти, як і ми, будемо вам вдячні.

Ваші діти, як і ми, будемо вам вдячні.

Ваші діти, як і ми, будемо вам вдячні.

Ваші діти, як і ми, будемо вам вдячні.

Ваші діти, як і ми, будемо вам вдячні.

Ваші діти, як і ми, будемо вам вдячні.

Ваші діти, як і ми, будемо вам вдячні.

Ваші діти, як і ми, будемо вам вдячні.

Ваші діти, як і ми, будемо вам вдячні.

Ваші діти, як і ми, будемо вам вдячні.

Ваші діти, як і ми, будемо вам вдячні.

Ваші діти, як і ми, будемо вам вдячні.

Ваші діти, як і ми, будемо вам вдячні.

Ваші діти, як і ми, будемо вам вдячні.

Ваші діти, як і ми, будемо вам вдячні.

Ваші діти, як і ми, будемо вам вдячні.

Ваші діти, як і ми, будемо вам вдячні.

Ваші діти, як і ми, будемо вам вдячні.

Ваші діти, як і ми, будемо вам вдячні.

Ваші діти, як і ми, будемо вам вдячні.

Ваші діти, як і ми, будемо вам вдячні.

УВАГА! ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. Д.Ж.!

УВАГА!

100 до 1-го

ВИ ПОВИННІ ЦЕ БАЧИТИ!

ВІД 16-ГО ДО 23-ГО ГРУДНЯ 1934 Р. ВКЛЮЧНО
НА ДОХІД УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ

ВЕЛИКИЙ БАЗАР

В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ ДОМІ, JERSEY CITY, N. J.

ДАРЕМНО ВСТУП КОЖДОГО НАДГОРОДИ ВЕЧОРА

Мусян Степанчук.

ПРИВИД У ДОРОЗІ

Біжить поспішно потяг через поля, долини.
Минає гори, ріки і кручі і ліси...
На сході бовванють осинні хмари сині,
А сонце червоне у западі краси.

Утома клієти очі. Я голову схилию
І в сні неначе бачу: ріка яром пливе,
А здовж ріки ридами село стара тиєсь,
А кожде так знайоме, веселе й живе.

А в кождім селі церква хрестом своїм на бані
До трудів люд селянських згори благословить
І давні так тихо грає побожні пісні давні,
По праці мрій хрещених втішає і крпить.

Купками старі газди на майдані збирались:
Поважну раду радять про гасизмове своє,
Мами дітей провадять, щоб на толоці грались,
І кожда так чваниться: найкраще — це моє!

Десь музика заграла: цимбали, бас і скрипка,
І вже гурток дівчаток зібрався на вигін,
Вже парубки гуртять, строять жарти і збитки
Гтанець починає богацький син, легінь.

А там скриплять ворота, в обору йде худібка:
„Періста і красуна“ латката і гнучка;
При дверях на вечерю чекає дано кітка,
Бо знає, що дістане свіжого молочка.

Там волки й телата пастуха ще загнане,
Що сіно з оборога пахуче скубуть,
А там овечка сита з собачкою втіане,
А курі по драбинці на „сідало“ йдуть.

Шнурком качки і гуси з ставка в садок примують,
Газдиня пильним оком за ними там стежить,
А зірочки вже де-де по облаках вандрують
І місяць, нічний батько, на села вниз глядить.

Все тихнє... Лиш цимбали ще дзвонять на вигоні;
Здивується музика із клеткомовою ріки.
Уже форкають, йдучи на ніч у поле, коні
І грають царинами десь тужно сопілки.

Дівчина крадьком виийшла до милого свогого:
При перелазі зтих розмова ладно йде,
Та мати перебіла: „Буде, буде, небого!
Пора їти вже спати! Робота завтра жде!“

І тиха ніч довкола вінком всі села вкрита...
А потяг мчить скорі, бжіжить понад ріку,
Збудився я з просненья... Ох, деж та мрія мила?
Де села ті поділись? Нема й сліду!

Це тільки любий привид тих рідних сіл України,
Що я їх там покинув давно, ох, як давно!
Де дума утомлена принесла на хвилину
Живий цей рідний образ, убраний у вінки.

Хвасливий я з тобою, тї мріє, думко мій,
Полину я з тобою далеко на часок...
З тобою рани своїх бажань в чужині гою,
Аж доки не побачу ще рідний мій куток!

— Раджу вам купити цей моточик; завдяки йому справді пізнаєте світ.
— Вибачте, а цей чи той світ?

НАЙНОВІШІ УКРАЇНСЬКІ СТИНІ

КАЛЕНДАР
на 1935 рікв кольорах, календарієм друкованим
по українській, свята означені читким
червоним друком на кожний день.

Засиствали Козаченки 25 ц.
Гуцул на подолній пасе віви 25 ц.
Дівчина в українськїм строю 25 ц.
Український хлопчєць і дівчина сидять на крєшні 25 ц.
Хлопчєць і дівчина на Великий Україн 25 ц.
Сини мої, Гайдамаки 25 ц.
Шевченко, Драгоманів, Франко всі три на однім калєндарі 25 ц.
Різдво Христове 25 ц.

КАЛЕНДАРІ НА 1935 РІК У ФОРМІ КНИЖКОВИ.

Калєндар наклємом „Свободи“ 45 ц.

РІЗДВЯНІ КАРТКИ.

Жєлатинови 5 ц.
Картки українськїм стилєм 5 ц.
Листовий папір з віршом на Різдво 10 ц.

Замовлення і гроші слати до:

„SVOBODA“

81-83 Grand Street, 2do P. O. Box 346, Jersey City, N. J.

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

КОТРИ МОЖНА НАБУТИ В КНИГАРНІ „СВОБОДИ“:

Перша Книжечка (Буквар), П. Матвічука 40 ц.
Друга Книжечка (Читанка для II класи), М. Матвічука 45 ц.
Третя Книжечка (Читанка для III класи), М. Матвічука 60 ц.
Четверта Книжечка (Читанка для IV класи), М. Матвічука 75 ц.
Коротка Історія України, І. Крип'якевича 50 ц.
Мала Історія України, І. Крип'якевича 15 ц.
Початкова Географія, з багатьма малюнками і картою, написана Степан Рудницький 75 ц.
Малі Катехизми християнсько-католицької релігії, уложив о. Іван Рудович 35 ц.
Біблійна Історія, старого і нового завіта, о. д-ра Ярослава Левицького 85 ц.
Шкільний Співаник, Ф. Колєсси 75 ц.
Співаник для дітей дошкільного та шкільного віку, зладив М. Гайворонський 35 ц.
Збірник Народних Пєсьнь в укладі на три голоси для ужитку шкільних хорів, Зладив Філарет Колєсса 25 ц.
Співанько, збірничок пєсьнь на два голоси для шкільної школи. На весняне свєто піснї. Зладив Ф. Колєсса 15 ц.

Замовлення разом з належністю слати до:

„SVOBODA“

81-83 GRAND ST. (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

КНИЖКИ РЕЛІГІЙНОЇ НАУКИ, ЯКІ ОДЕРЖАНО З КРАЮ

БІБЛІЙНІ ОБРАЗКИ. Перші початки науки релігії. о. С. Біленького 35

ХРИСТІАНСЬКО-КАТОЛИЦЬКА НАУКА ВІРИ в Біблійних оповіданнях. о. С. Біленького 50

Ці дві книжки є для науки релігії у школах. Дуже практичні видання. Також надійдуть для старших.

Замовлення разом з належністю слати до:

„SVOBODA“

81-83 GRAND ST. (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

НЕЗАГНУЗДАНИЙ ТАРЗАН.

Перший бранець людодів
мав теж звязані руки й ноги,
щоб не втік та не позбавив
капіталь смачного бенкету. Він
учув стукіт, як Тарзан падав з
дерева.

Тепер він стояв плечима до
стиги й дивився на свого нового
товариша з чуттями здиву-
вання, змішаного зі співчут-
тя. Він ніколи не бачив
такого гарного окая людини,
як у тієї постаті непригоного
мужчини, що лежав перед ним.

Він дивувався, як цей вели-
кий мав постати в полон. З його
однієї й зброї можна було
бачити, що він був таксамо
дикий, як і той його взяли в
полон. Одначе з його гарних
рисів дия він пізнав теж, що
не був білий чоловік.

Наголо-новий бранець отво-
рив очі й поглянув ними до-
вола себе. В міру, як вертала
свідомість, вони прибирали
вигляд, бистрої інтелігенції.
Хвилю пізніше бранець обер-
нувся на бік і сів.

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ
МІТІНГ ВІДПІЛІ У.Н.СВОВОДИ

СЛАВНЕ ЗІЛЛЯ ЗДОРОВ'Я